

SANDARAKA (6) *sb f*

Pierwsze i drugie a jasne; -rã-, [-ra-]; końcowe a prawdopodobnie jasne (tak w -a) (Cn wszystkie a jasne).

sg N sandarãka (2). ◊ G sandarãki (3). ◊ I sandarãką (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

1. Barwnik koloru czerwonego uzyskany z siarczku arsenu; *arsenicum rubrum, sanadaracha, sandyx, syricum* Cn [sandaraca adulterina – paryska czerwień; sandaracha – górna czerwień Mącz 367a; sandaraka, farba cynobrowata – sandaracha Cn] (1) : [Niektórzy piżą bydź rzecz iedną Sandix á Scandix, ále fie w tym bárzo mylą/ ábowień Sandix ieft fãrbã/ którą czynią z bleywãfu/ który gdy vpalã/ bywa Sandaraca, á z téy Sándárãki z Rubryką czynią Sandicem UrzędowHerb 278a.]

W połączeniu szeregowym (1): Iáko ich wiele znam ktorzy fie tym [alchemią] parãią/ to náprzyczynią Teftow/ prochow/ popiołu/ Sándárãki/ Purpuryfy/ Auripigmentum/ Hydrágirium/ tho Iã wíztyko fãrby iáko máści. *BielKron* 26.

[Szereg: »aurypigmentum albo sandaraka«: Lep zmiéłzány z Auripigmentum/ álbo Sándárãką/ á przykládãjąc ná chropãwé páznokcie/ ogryza ij y wyglãdza. *UrzędowHerb* 389a.] [Ponãdto w połączeniu szeregowym 1 r.]

2. Żywica z roślin iglastych z rodziny cyprysowatych (*tu: z jałowca*), sandarak (5) : (*nagł*) Sandaraca. (–) A SAndaraca iefth żywicza Iáłowczowa pobielãła *FalZioł* III 30a, V 80; [Ktemu [bolãcemu zębowi] też małz niepołpolite á częfto doświãdczone lekãrftwo: Zywicã iáłowcowa (Iándárãcã iã zowã) ná proch vtãrta/ on proch z octem rołpułczony y z wodã/ tym zęby bolãce od chrobakow gryzione płokãć *SienHerb* 359b (*Linde*)].

Wyrażenie: »proch sandaraki« (2):á to gdy proch tey Iandaraki bẽdzie ná zãb chrobaczliwy włõżony/ albo proch iego z ocztem rozpułczony á z wodã, á tim zęby bolãcze od chrobakow grizienia płokãć *FalZioł* V 80, III 30b.

Synonimy: 2. arsenik, aurypigmentum, »gorna czerwień«, realgar.